

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI
ELM VƏ TƏHSİL NAZİRLİYİ

Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyinin

12.09 2022-ci il tarixli 7-531 № -li

əmrinə təsdiq edilmişdir.

ƏSLİ İLƏ
DÜZDÜR

**“Elektrik avadanlıqlarına xidmət və təmir üzrə elektrik montyoru”
ixtisası üzrə
Təhsil Proqramı (Kurikulum)**

Bakı – 2022

“Elektrik avadanlıqlarına xidmət və təmir üzrə elektrik montyoru”

ixtisası üzrə

təhsil proqramı (kurikulumu)

1. Peşə təhsili üzrə ixtisasların təsnifatında şifri (kodu)	030409
2. İxtisasın qrupu	Elektrik avadanlıqlarına xidmət və təmiri (sahələr üzrə)
3. Peşə təhsili səviyyəsi:	Texniki peşə təhsili
4. AzKÇ-dəki səviyyəsi	4
5. Məzunların təhsilini davam etdirmə istiqamətləri	Tələbə təhsilini başa vurduqdan sonra yüksək texniki peşə, subbakalavr və bakalavr təhsil səviyyəsinə qədər yüksələ bilər.
6. İqtisadiyyatın əhatə olunan sahələri	Elektrik, cihazqayırma
7. Qəbul tələbləri	Ən azı tam orta təhsil
8. Təhsil müddəti	1 il

Bu təhsil proqramı Cənubi Koreya Respublikası standartlarına uyğun hazırlanmış və Cənubi Koreyada təlim keçmiş təhsilverənlər və maddi-texniki baza olaraq təchizata malik təhsil müəssisəsində tətbiq edilir.

9. Təhsilin hədəfi: Elektrotexnika sahəsində işləmək istəyənlər üçün bu fakültə elektrik dövrə üzrə bacarıqlar, elektrik maşınlar üzrə bacarıqlar, PLC nəzarət bacarıqları, ardıcıl nəzarət bacarıqları və əlaqəli elektrik ixtisasları üçün elektrik sistemlərinin quraşdırılması/texniki xidməti bacarıqlarının aşılmasına yönələn peşə təhsili vasitəsilə tələbələrə yaxşı iş imkanları təmin edir.

10. Təhsilin məqsədləri

Bu kursu bitirdikdən sonra tələbə aşağıdakı bacarıqlara malik olacaqdır:

-Elektrik dövrlərini qoşmaq

- Elektrik dövrələrini təmir etmək
- Elektrik dövrələrində gərginliyi/cərəyanı ölçmək
- Dövrədə cərəyanının keçməsinə müəyyən etmək
- İstehsal sahəsində elektrik dövrənin texniki xidməti
- İstehsal sahəsində elektrik maşınları quraşdırmaq
- Elektrik maşınları qoşmaq
- Elektrik maşınları təmir etmək
- Tək fazalı / üç fazalı mühərrik makarısı sarğıları
- PLC rele-kontakt sxemini proqramlaşdırmaq
- PLC dövrəsini qoşmaq
- PLC dövrəsini təmir etmək
- Elektrik panelini quraşdırmaq
- Elektrik cihazları qapalı/açıq sahədə quraşdırmaq
- Bina/müəssisədə elektrik quraşdırma işlərini tamamlamaq
- Avtomatlaşdırma xətti sistemini qoşmaq

L. A.

11. İxtisasın tədris planı - kurikulumun strukturu

A) Saatların ümumi bölgüsü

Cəmi	Baza kursu	fənn/modul				Ehtiyat vaxtı	Qeydlər
		Peşə hazırlığı, cəmi	Nəzəri	Praktiki	Layihə		
1,330 saat	230 saat	1,060 saat	300 saat	760 saat	-	40 saat	
		100%	25.5%	74.5%	-		
100%	17%	80%	-	-	-	3%	

B) Kurikulum Cədvəli

Bölmə	Fənn/modul	İl	1-ci il		Qeydlər	
		Yarımil	1-ci	2-ci		
Yekun cəmi, saat		1,330	525	805		
Baza	Baza kursu, cəmi	230	150	80		
	Baza moduluları	Sahibkarlıq	30	30		
		İşgüzar etika	30	30		
		Texniki ingilis dili	40		40	
		Hesab	30	30		
		İKT əsasları	30	30		
		Ünsiyyət bacarığı	40		40	
		SƏTƏM	30	30		
İxtisas	Peşə hazırlığı, cəmi	1,060	370	690		
	Peşə hazırlığı, nəzəri	300	130	170		
	Nəzəriyyə	Elektrik dövrə nəzəriyyəsi	50	50		
		Elektrik avadanlığı I, II	80	40	40	
		Elektrik qurğusu	40	40		
		Rəqəmsal dövrə	50		50	
		Pnevmatika, hidravlika	40		40	
		Sensor şəbəkələr mühəndisliyi	40		40	
Peşə hazırlığı, praktiki	760	240	520			

Praktiki	Elektrik işi üzrə təcrübə	100	100		
	Ardıcıl idarəetmə təcrübəsi I, II	160	80	80	
	Elektrik əsaslı təcrübə	60	60		
	PLC/HMI üzrə təcrübəsi	120		120	
	Elektrik avadanlığı	80		80	
	Rəqəmsal eksperiment	80		80	
	Sensor idarəetmə üzrə təcrübə	80		80	
	Pnevmatika üzrə təcrübə	80		80	
Ehtiyat vaxtı, cəmi		40	5	35	

C) Semestr üzrə həftəlik saatlar

Bölmə	Fənn	Müddət (saat)								Qeydlər	
		II Yarımil Cəmi	1-ci II								
			1-ci			2-ci					
			10	4	1	10	10	2			
Cəmi		1,330	35	35	35	35	35	35	35		
Baza kursu, cəmi		230	10	10	10	4	4				
Baza modulları	Sahibkarlıq	30	2	2	2						
	İşgüzar etika	30	2	2	2						
	Texniki ingilis dili	40				2	2				
	Hesab	30	2	2	2						
	İKT əsasları	30	2	2	2						
	Ünsiyyət bacarığı	40				2	2				
	SƏTƏM	30	2	2	2						
Peşə hazırlığı, cəmi		1,060	25	25	20	31	31	35			
Peşə hazırlığı, nəzəri		300	9	8	8	9	8				
İxtisas üzrə nəzəri	Elektrik dövrə nəzəriyyəsi	50	4	2	2						
	Elektrik avadanlığı I, II	80	3	2	2	2	2				
	Elektrik qurğusu	40	2	4	4						
	Rəqəmsal dövrə	50				3	2				
	Pnevmatika, hidravlika	40				2	2				
	Sensor şəbəkələr mühəndisliyi	40				2	2				
Peşə hazırlığı, praktiki		760	16	17	12	22	23	35			

Handwritten signature

İxtisas üzrə praktiki	Elektrik işi üzrə təcrübə	100	7	6	6				
	Ardıcıl idarəetmə təcrübəsi I, II	160	6	5		4	4		
	Elektrik əsaslı təcrübə	60	3	6	6				
	PLC/HMI üzrə təcrübəsi	120				4	5	15	
	Elektrik avadanlığı	80				4	4		
	Rəqəmsal eksperiment	80				4	4		
	Sensor idarəetmə üzrə təcrübə	80				3	3	10	
	Pnevmatika üzrə təcrübə	80				3	3	10	
Ehtiyat vaxtı, cəmi	40			5				35	
Ehtiyat vaxtı, cəmi	40			5				35	

Leif A.

12. Modul spesifikasiyası

A) Elektrotexnika texnologiyası (Texnologiya nəzəriyyəsi): 300 saat

No	Fənlər/modullar	Proqram	Saatlar
1	Elektrik dövrə nəzəriyyəsi	<p>Fənnin (modulun) predmeti Elektrik dövrə elementləri, müxtəlif elektrik dövrlərinin qaydalarını və elektrik dövrlərinin dövrə tənliklərini riyazi təhlil etmək</p> <p>Tədris Planı (1) Elektrik dövrlərinin əsasları (2) DC dövrəsi – Om qanunu (3) DC dövrəsi – Kirxqov qanunu (4) Sinusoidal alternativ cərəyan və peycer (5) Sadə AC dövrəsi (6) AC dövrəsi (7) AC enerjisi (8) Üç fazlı alternativ cərəyan dövrəsi (9) Balanslaşdırılmamış üç fazlı dövrə və simmetrik koordinat metodu</p>	50
2	Elektrik avadanlığı I, II	<p>Fənnin (modulun) predmeti Müxtəlif elektrik dövrlərinin prinsipi, strukturu və xarakteristikasını başa düşmək və yük növlərinə uyğun qurğular seçmək və işlətmək</p> <p>Tədris Planı (1) DC generatorunun prinsipləri və strukturu (2) DC generatorlarının nəzəriyyəsi, növləri və xarakteristikası (3) DC motorunun prinsipi və strukturu (4) DC motorlarının nəzəriyyəsi, növləri və xarakteristikası (5) Sinxron generatorların prinsipləri və strukturu (6) Sinxron motorun nəzəriyyəsi və xarakteristikası (7) Sinxron generatorun paralel işlədilməsi (8) Xüsusi məqsədli maşınlar (9) Transformatorun prinsipi, strukturu və nəzəriyyəsi (10) Transformator, kabellər və xüsusi transformatorun xarakteristikası (11) İnduksiya motorunun prinsipi və strukturu (12) İnduksiya motorunun ekvivalent dövrəsi və xarakteristikası</p>	80

3	Elektrik qurğusu	<p>Fənnin (modulun) predmeti Müxtəlif paylama metodları, nəzəriyyələr və quraşdırma üsullarını əldə etmək, müvafiq qaydalarla tanış olmaq və elektrik avadanlıqlarını quraşdırmaq</p> <p>Tədris Planı (1) Kabellər və kabelləmə qurğularının növləri və istifadəsi (2) Müxtəlif boru və kabellərin quraşdırılması (3) Kanalın xüsusi yerdə quraşdırılması (4) Elektrik kabelləri və əlaqələndiricilərin izolyasiyası (5) Torpaqlama işlərinin növləri və quraşdırma metodu (6) İşıqlandırma avadanlığının tərtibatı və quraşdırılması (7) Enerji çıxışı qurğusu, enerji kabelləmə avadanlığı və onların tərtibatı (8) Elektrikli kondisioner avadanlığı, su təchizatı və sanitariya avadanlığı</p>	40
4	Rəqəmsal dövrə	<p>Fənnin (modulun) predmeti Rəqəmsal sistemlərin əsas elementləri olan klapalar və ikidayanlıq vəziyyətə malik dövrlərin növləri və xarakteristikasını başa düşmək və əlavə edilənlər, sayğaclar, dekoderlər/kodlayıcılar, multipleksorlar/demultipleksorları bilməklə, rəqəmsal sistemin əsas anlayışlarını öyrənmək</p> <p>Tədris planı (1) Rəqəmsal anlayışlar (2) Say sistemləri, operatorlar və kodlar (3) Məntiq elementi (4) Bul cəbri və məntiqi sadələşdirmə (5) Kombinasiyalı məntiqi analiz (6) Kombinasiyalı məntiqin funksiyaları (7) Fiksatorlar, iki dayanıqlı dövrlər və taymerlər (8) Sayğaclar (9) Hərəkətli registr (10) Yaddaş və tutum</p>	50
5	Pnevmatika/ hidravlika	<p>Fənnin (modulun) predmeti Pnevmatik və hidravlik təzyiqin prinsipi və iş xüsusiyyətlərini başa düşmək və avtomatika ilə bağlı pnevmatik və hidravlik idarəetmə qurğusunun strukturu və dövrə diaqramını oxumaq</p> <p>Tədris planı (1) Pnevmatika və hidravlikanın təsviri (2) Pnevmatik/ Hidravlik Əsas Nəzəriyyəsi (3) Hava təzyiqi generatoru</p>	40

L. A. A.

		<p>(4) Hava təmizləyici (5) Pnevmatik təzyiqli idarəetmə klapanı. Axının idarə edilmə klapanı (6) Pnevmatik istiqamətləndirici idarəetmə klapanı. Digər klapanlar (7) Pnevmatik silindr (8) Pnevmatik motor. Sallanan aktuatorlar (9) Digər pnevmatik avadanlıqlar (10) Hidravlik təzyiqlin əsasları (11) Hidravlik nasos (12) Hidravlik təzyiqli idarəetmə klapanı. İstiqamətli idarəetmə klapanı (13) Hidravlik axını idarəetmə klapanı. Servo hidravlik klapanı (14) Hidravlik aktuator</p>	
6	Sensor şəbəkələr mühəndisliyi	<p>Fənnin (modulun) predmeti Müxtəlif sensorların əsas prinsipləri və işini başa düşmək və hər bir funksiya və tətbiq üçün uyğun olan sensorların işlədilmə qaydası haqqında bilik əldə etmək</p> <p>Tədris planı (1) Məlumatların qəbul edilməsi (2) Sensor şəbəkələrin xüsusiyyətləri (3) Sensorların fiziki xüsusiyyətləri (4) Sensorların optik komponentləri (5) Mövqeləndirmə, yerdəyişmə və səviyyələndirmə (6) Sürət və sürətləndirmə (7) Güc, gərginlik və taktill sensorlar (8) Təzyiqli sensorları (9) Axın sensorları (10) Işıqlıq detektorları (11) Temperatur sensorları</p>	
	Cəmi saat		300

B) Elektrotexnika üzrə kompetensiyalar (Praktika): 760 saat

N	Fənlər/modullar	Kompetensiya (Tədris Planı)	Saat
---	-----------------	-----------------------------	------

1	Elektrik işi üzrə təcrübə	<ol style="list-style-type: none"> 1. Elektrik kabelini qoşmaq (1) 2. Elektrik kabelini qoşmaq (2) 3. Açarlı dövrəni qoşmaq 4. 3 istiqamətli dövrəni qoşmaq 5. Lampa dövrəsini qoşmaq 6. Sənaye məqsədli avtomatlaşdırma dövrəsini qoşmaq 7. Avtomatik idarəetmə sistemini hazırlamamaq 8. Yanğından mühafizə sistemini hazırlamaq 9. Lampa idarəetmə sistemini hazırlamaq 10. Həddən artıq yüklənməyə qarşı xəbərdarlıq signalını tənzimləmək 11. Ardıcıl motor idarəetmə sistemini hazırlamaq 12. Sintez idarəetmə sistemini hazırlamaq (1) 13. Sintez idarəetmə sistemini hazırlamaq (2) 	100
2	Ardıcıl idarəetmə təcrübəsi I, II	<ol style="list-style-type: none"> 1. Sadə elektrik dövrəsini qurmaq 2. Silsilə/paralel dövrələri konfigurasiya etmək 3. Başlama/dayanma dövrələri qurmaq 4. Özünü dayandıran dövrə qurmaq 5. Birinci dövrəni konfigurasiya etmək 6. İki özünü dayandıran dövrəni qurmaq 7. Daxildən bağlanan dövrəni qurmaq I 8. Daxildən bağlanan dövrəni qurmaq II 	160
3	Elektrik əsaslı təcrübə	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rezistor dəyərlərini yoxlamaq 2. Gərginlik və cərəyanı ölçmək 3. Y-D dövrəsini ölçmək 4. RLC klapanını hesablamaq 5. Elektrik dövrəsinin cərəyanının hesablanma qanunu 6. Elektrik enerjisini ölçmək 7. Tranzistor dövrələri yoxlamaq 8. Yarımkeçirici dövrələri əlaqələndirmək 9. Düzləndirici dövrəni hazırlamaq 10. Motorla idarə edilən dövrəni hazırlamaq 	60
4	PLC/HMI üzrə təcrübəsi	<ol style="list-style-type: none"> 1. PLC proqramını quraşdırmaq, struktur 2. Proqramın əsas dili 3. Proqram/Qoşulma, Lampa idarəetmə dövrəsi 4. Proqram/Qoşulma, Motor idarəetmə dövrəsi 5. Proqram/Qoşulma, F/R və Y-D dövrəsi 6. Tərtibat/Proqram, Avtomatik qapı dövrəsi 7. Proqram/Qoşulma, Taymer dövrəsi 8. Proqram/Qoşulma, Sayğac dövrəsi 9. Proqram/Qoşulma, konveyer dövrəsi 10. Proqram/Qoşulma, qaldırma dövrəsi 	120

Lev A

		<ul style="list-style-type: none"> 11. Proqram/Qoşulma, yanğından mühafizə dövrəsi 12. Proqram/Qoşulma, səviyyəyə tənzimləmə sxemi 13. Proqram/Qoşulma, istilik sistemi 14. Sintez sistemi yığmaq (dövrəni tərtib etmək) 15. HMI 	
5	Elektrik avadanlığı	<ul style="list-style-type: none"> 1. DC generatorunun işi və xarakteristikası 2. DC motorunun işi və xarakteristika sınağı 3. DC generatorunun paralel iş sınağı 4. Sinxron generatorun işi və xarakteristika sınağı 5. Sinxron motorun işi və faza sınağı 6. Tək fazalı induksiya mühərrik sarğılarının işi 7. Tək və üç fazalı induksiya motorunun işinin sınaqdan keçirilməsi 9 Tək fazalı transformatorun polyarlıq və xarakteristika sınağı 10. Motor nəzarət sınağını gücləndirmək 11. DC servo motora nəzarət eksperimenti 12. AC servo motoruna nəzarət eksperimenti 	80
6	Rəqəmsal eksperiment	<ul style="list-style-type: none"> 1. Əsas məntiqi sxem üzrə eksperiment 2. Bul Cəbri üzrə eksperiment 3. Multivibrator üzərində eksperiment 4. Əlavəetmə və çıxmalarla eksperiment 5. Dekoder və kodlayıcı dövrlərin eksperimenti 6. Multipleksor/demultipleksor dövrlərin eksperimenti 7. Boz-BCD kod çevirici dövrənin eksperimenti 8. 2/n bitlik komparator dövrənin eksperimenti 9. FF dövrənin eksperimenti 10. Sayğac dövrənin eksperimenti 	80
7	Sensoru idarəetmə üzrə təcrübə	<ul style="list-style-type: none"> 1. Sensorların növləri və xarakteristikası 2. Fototranzistor eksperimenti 3. Fotobloklayıcı ilə eksperiment 4. Fotobloklayıcıdan istifadə edən sayğac 5. Fotosensor eksperimenti 6. Fotokonduktiv CdS elementi eksperimenti 7. Termistorun xarakteristikası üzrə təcrübə 8. IC temperature sensorunun xarakteristika eksperimenti 9. Yaxınlıq sensoru eksperimenti 10. Rütubətlik sensoru eksperimenti 11. İnfraqırmızı sensor eksperimenti 12. Təzyiq sensoru eksperimenti 13. Fırlanan kodlayıcı dövrə eksperimenti 	80

Handwritten signature

		14. Holl sensor eksperimenti 15. Ultrasonik sensor eksperimenti 16. Qaz sensorunun eksperimenti	
8	Pnevmatika üzrə təcrübə	1. Pnevmatik sistemi yoxlamaq 2. Silindri/klapanı yerləşdirmək 3. Pnevmatik dövrə üzrə təcrübə 4. PLC/Pnevmatik sistemi qoşmaq 5. Silindri idarə etmə dövrəsi üzrə təcrübə 6. Taymer dövrə üzrə təcrübə 7. Ardıcıl dövrələmə proqramı 8. Ştamlama maşınının dövrəsi üzrə təcrübə 9. Maşınların təsnifat sistemləri üzrə təcrübə 10. Sirkulyasiya sistemləri üzrə təcrübə	80
	Cəmi saat		760

C) Hazırlıq müddəti: 40 Saat

	Fənlər	Tədris Planı	Saat
1	Hazırlıq	Alternativ tətillər, məsləhət saatları və digər tədbirlər üçün iş saatları	40

13. Tədris Metodları

Aşağıda tövsiyə edilən bir neçə tədris metodu mövcuddur və müəllimin vəzifəsi dərs məqsədlərinə nail olmaq üçün mövzuya uyğun olaraq tədris metodunu seçərək tətbiq etməkdir. Dərs zamanı müəllim eyni zamanda bir neçə tədris metodundan istifadə edə bilər.

1) Mühazirə Metodu

Bu, dərs zamanı müəllimin tətbiq etməsi üçün ən çox yayılmış ənənəvi tədris metodudur. Motivasiya, təqdimat, tətbiq və qiymətləndirmə mühazirə metodunun tipik prosesidir. Mühazirənin əvvəlində müəllim dərslərin mövzusu üzrə suallar verərək və ya bəzən dərslərin hədəflərini izah edərək tələbələrə motivasiya edir.

Müəllim lövhə və tabaqırdən və ya proyektorundan istifadə etməklə dərslərin əsas mövzusu üzrə mühazirəni oxuyur. Mühazirə zamanı müəllim tələbələrə mövzu haqqında suallar verir ki, tələbələrin mövzunu anlayıb anlamadığını yoxlasın. Bundan sonra müəllim mənimsənmiş məlumatın real həyata və ya peşə işinə necə tətbiq

etmək təklifini verir. Nəhayət, müəllim dərsi qiymətləndirmək üçün dərslə bağlı tələbələrə suallar verir.

2) Sorğu Metodu

Tələbələr müəllim tərəfindən sorğu-sual edilərkən, cavab nəzərə alınmaqla dərslə diqqət yetirirlər. Doğru cavabı düşünərkən tələbələr yaxşı motivasiya edilir və istiqamətləndirilir. Müəllimlər tələbələrin sualı cavablandırmağa çalışdığı zaman ərzində onları gözləməlidir. Hər hansı bir tələbə düzgün cavab verdiyi təqdirdə, müəllim dərhal müsbət rəyi ilə tələbəni dəstəkləyir. Bəzən müəllim tələbələrin cavablarını müsbət motivasiya üçün qeydlər götürməklə yadda saxlayır. Hətta hər hansı bir tələbə səhv cavab verərsə, müəllim yenə də tələbələri iştirak etməyə həvəsləndirir.

3) Müzakirə Metodu

Grup müzakirə metodunun köməyi ilə qrupda beyin fırtınası prosesi (qarşılıqlı müzakirə prosesi) sayəsində arzu olunan nəticə əldə edə bilər. Müzakirə zamanı tələbələr istənilən ideyalarını söyləyə və son qərara öz töhfələrini verə bilərlər. Onlar tələbə-kolleqaları tərəfindən söylənilən çoxsaylı alternativ ideyaları dinləyir və daha yaxşı cavablar ərsəyə gətirirlər. Debat metodu bir qədər fərqlənir, çünki müzakirələr zamanı üstün tutduqları mövqedən asılı olaraq bir-birinə zidd iki əks qrup yaradılır. Müzakirələrin gedişatında tələbələr əks tərəfi məntiqli şəkildə necə inandırmağı öyrənirlər.

4) Təqdimat Metodu

Son zamanlar müəllim təqdimat zamanı şüa proyektorundan və slaydlardan istifadə edir. Slayd-şounun təqdim etmək üçün müəllim məzmunu necə hazırlamağı bilməlidir. Bəzən müəllimlər tələbələrə internet vasitəsilə video materiallar verir. Ancaq müəllimlər dərslər zamanı bu cür materiallardan həddən artıq deyil, lazımı şəkildə istifadə etməli olduqları üçün diqqətli olmalıdır. Tez-tez müəllim tələbələrə fərdi və ya şəkildə təqdimat hazırlamaq tapşırığı verir. Təyin edilmiş tapşırığı yerinə yetirərkən tələbələr bir-biri ilə əməkdaşlıq etməyi öyrənir.

Seminar zamanı tələbələr çıxışçının iştirakçılara öz nəzəri sənədlərini təqdim etdiyi formal görüşdə iştirak edirlər. Onlar öz fikirlərini digərlərinə necə izah etməyi öyrənir. Bir sinif daxilində olsa belə, şagirdlər təqdimatçı, müşahidəçilər və rəyçilər kimi fərqli rollara təyin olunur. Bu, digərləri ilə müqayisədə daha inkişaf etmiş tədris metodudur.

6) KƏT/ T (Kompetensiya Əsaslı Təhsil/Tədris) Metodu

- (1) Kompetensiya Əsaslı Təhsil/Tədrisə əsaslanan tədris metodu Kompetensiya Əsaslı Tədris yanaşmasına da uyğun olmalıdır.
əllim müəllim kimi deyil fasilitator rolunu, tələbələr isə sərbəst şəkildə öyrənən öyrənci rolunu yerinə yetirir. Nəzəri dərslər üçün optimal sinf ölçüsü 20 tələbə, ələbə) təşkil edir.
- (3) Nəzəri dərslər üçün təlimatçı mühazirə, sual-cavab metodu şüa ə etməklə təqdimat, məruzə, müzakirə metodu və digər üsullardan istifadə edərək tələbələrə dərsi tədris edə bilər.
- (4) Kompetensiya təcrübəsi üçün müəllim kütləvi informasiya vasitələriylə şagirdləri tanış edə bilər, və sonra tələbə təcrübə dərsliyi və kütləvi informasiya vasitələrindən istifadə etməklə bacarıqlarını fərdi şəkildə və ya qrup üzvlərlə birlikdə dəfələrcə təcrübədən keçirə bilər. Təcrübə müddəti bütün ardıcılığın müvəffəqiyyətlə tamamlanmasına qədər davam edir, buna görə ərdlərdən əsili olaraq fərdi olaraq bitirilə bilər.
əllimlər tələbələrə dərsi tədris etdikləri zaman, semestr ərzində bir təcrübə kompetensiyani səmərəli şəkildə və uğurla başa vurmağa imkan verir.
- (6) Tələbələr performans məqsədlərinə çatmalıdırlar və müəllim hər bir tələbəni təcrübədə və təcrübə sonunda fərdi və ya qrup olaraq performans qiymətləndirilməsi meyarlarına görə qiymətləndirir.
- (7) Hər hansı bir təcrübə qrupu kompetensiyaya əsaslanan təcrübəni tamamilə başa vurduqda, müəllim tələblərin təcrübədə uğurlu olub olmadığını müəyyən edir. Tələbələr hər hansı təcrübə mərhələlərində uğursuz olduqda, müəllim uğursuz olan tələbərdən təkrar sınaqdan keçməklərini tövsiyə edir. Uğurla başa çatana qədər tələbələr təcrübəni təkrarlayırlar.

7) Ənənəvi Təcrübə Metodu

KƏT/T metodu mövcud çoxsaylı məhdud şərtlərə görə tətbiq oluna bilmədikdə, KƏT/T metoduna əlavə olaraq, tipik ənənəvi təcrübə metodu təcrübə metodu kimi nəzərdən keçirilməlidir.

Bu halda, müəllim kompetensiya tapşırıqlarını aşağıdakı ənənəvi yanaşmaya uyğun təcrübədən keçirə bilər;

- (1) 20 tələbədən ibarət bir təcrübə sinifi təşkil edin.
- (2) Fərdi olaraq və ya 2 ~ 5 tələbədən ibarət kiçik bir qrup şəklində təcrübə keçməyə qərar verin.
- (3) Öyrənmə hədəflərini izah edin.
- (4) 15 dəqiqədən az müddətdə müvafiq məlumatlar üzrə mühazirə verin.
- (5) İstehsal və ya təcrübə çertyojlarını düzgün oxuyun (zəruri olduqda).
- (6) Lazımi alətlər və materialları təmin etmək.
- (7) Təhlükəsizliyə dair təlimatlara əməl etməyi tələbələrin diqqətinə çatdırın.
- (8) Müəllimin addımlarını necə təcrübədən keçirməyi nümayiş etdirin.
- (9) Qrup üzvləri arasında müzakirə edin və fərdi tapşırıqlar verin.
- (10) Tələbələr öz tapşırıqlarını yerinə yetirdikdə müəllimin nümayişlərinə riayət etsin.

- (11) Tələbənin təcrübəsini izləyin, onu doğru istiqamətləndirin və prosesi yoxlamaq.
 - (12) Fərdi tapşırığı başa çatdırmaq üçün təcrübə bacarıqlarını tətbiq etmək.
 - (13) Tələbə tərəfindən tapşırığın icrasını yoxlamaq.
 - (14) Müəllimin performansını qiymətləndirmə meyarlarına uyğun qiymətləndirin.
- Ancaq yuxarıda qeyd olunan yanaşma kursa, mövzulara və tapşırıqlara görə fərqlənə bilər.

8) Stajkeçmə

3-cü ilin 1-ci semestrində müvafiq şirkətlərdə sənaye və məktəb arasında sıx əlaqə əsasında stajkeçmə (770 saat) keçirilməlidir. Tipik bir stajkeçmə prosesi belədir;

- (1) Stajkeçmə Planı
- (2) Şirkətlə staj ilə bağlı müqavilə
- (3) Tələbəni şirkətin təhlükəsizlik təlimatları və şirkət qayadaları haqqında məlumatlandırın.
- (4) Staj təlimi keçirin.
- (5) Müəllim tərəfindən stajkeçmə proqramı müntəzəm olaraq izlənilir.
- (6) Stajkeçmə proqramı tələbə tərəfindən məruzə edilir.
- (7) Stajkeçmə proqramını qiymətləndirin.

Məktəb təcrübə keçmə haqqında həftəlik hesabat, təhlükəsizlik qaydaları, şirkət və məktəb arasında müqavilə sənədi, tələbə və şirkət arasında müqavilə sənədi və təcrübə keçmənin qiymətləndirilməsi vərəqi və digər lazımlı formatlar hazırlamalıdır.

Məktəb tələbərin təcrübə keçməsi üçün kifayət qədər uyğun şirkət tapmadığı halda, təcrübə proqramsız qalmış tələbələr təcrübə keçmə müddətində məktəbdə müəllimlər tərəfindən təşkil edilmiş layihələri həyata keçirəcəklər.

9) Layihə Metodu

Bacarıq tanışlığı üçün layihə metodu çox səmərəli öyrənmə üsuludur. Adi layihə metodu aşağıdakılardan ibarətdir.

- (1) Sınıf tələbələrini 2 ~ 5 tələbədən ibarət kiçik qruplara bölün.
- (2) Yerinə yetirilməsi üçün tapşırıqlar təklif edin.
- (3) Proses, rol təyinatı və cədvəl də daxil olmaqla layihə planını hazırlayın. Zəruri olduğu təqdirdə, layihə nəticəsini hazırlayın.
- (5) Lazımi materialları hazırlayın.

Proses zamanı müəllimin nəzarəti altında məktəb avadanlıqları, alətləri və vasitələrindən istifadə edin.

- (7) Layihənin nəticəsinə dair məruzələri digər tələbələrə təqdim edin.
- (8) Qiymətləndirmə meyarlarına görə layihənin nəticəsini qiymətləndirin
- (9) Layihəyə aid müəyyən işləri məktəb sərgisində nümayiş etdirin.

10) Sahəyə ekskursiya

İş yerindəki real vəziyyəti anlamaq üçün müəllim sahəyə ekskursiya təşkil edir və həyata keçirir. Ekskursiyanın planını düzgün tərtib etmək məqsədilə müəllim ekskursiyadan öncə şirkətə müvafiq məktub göndərir və ya şirkətə səfər edir. Nəqliyyat və təhlükəsizlik, uğurlu ekskursiya üçün çox vacib elementlərdir. Müəllim tələbələrə müşahidə xülasəsi daxil olmaqla ekskursiya hesabatı təqdim etməyi tapşırır.

1) İş yerində təcrübə

İxtisas üzrə təhsilalanların bilik, bacarıq və vərdişlərini möhkəmləndirən, təkmilləşdirən praktiki fəaliyyət prosesidir.

14.Qiymətləndirmə

Tələbələrin qiymətləndirilməsi Azərbaycan Respublikasının Təhsil Nazirliyinin KQ-06 nömrəli qərarı ilə təsdiq olunmuş "Peşə təhsili pilləsində təhsilalanların attestasiyasının aparılması Qaydası" sənədində qeyd olunmuş formada həyata keçiriləcək.

Təhsil proqramlarına dair qeydlər

1. Ümumi orta təhsil bazasından qəbul olunmuş və texniki peşə təhsili ilə yanaşı, tam orta təhsil alanlar üçün təşkil edilən qruplarda peşə təhsilinin dövlət standartında göstərilmiş "Ana dilində ünsiyyət" səriştəsi "Azərbaycan dili", "Xarici dildə ünsiyyət" səriştəsi "Xarici dil", "İnformasiya texnologiyaları" səriştəsi "İnformatika", "Hesablama əməliyyatlarını yerinə yetirmə" səriştəsi isə "Riyaziyyat" fənni proqramına inteqrasiya olunmuş şəkildə, həmçinin ixtisasın tələbləri nəzərə alınmaqla uyğunlaşdırılmış proqram əsasında tədris edilir.
2. Tələbələr sayı 15 (on beş) və daha çox olan qruplarda müvafiq maddi-texniki baza və ixtisas müəllimləri olduğu halda aşağıdakı fənlərin tədrisi 2 (iki) qrupa bölünə bilər:
 - 2.1. tədris digər dillərdə aparılan siniflərdə "Azərbaycan dili - dövlət dili kimi";
 - 2.2. tədris dilindən asılı olmayaraq bütün siniflərdə "Xarici dil", "Fiziki tərbiyə".
 - 2.3. "İnformatika" fənni üzrə praktiki məşğələlər.
3. İnformatika kabineti olmayan peşə təhsili müəssisələrində "İnformatika" fənni üzrə praktik məşğələ keçirilmir.
4. "Xarici dil" fənnində tədrisi nəzərdə tutulan xarici dilin seçimi zamanı tədris qruplarında təhsil alan tələbələr mütəlx çoxluğu nəzərə alınaraq ümumtəhsil pilləsində təhsil aldıkları "əsas xarici dil" əsas götürülür.
5. Tədris ilinin birinci yarısında qrupda tələbələr sayının azalması tədris planı ilə müəyyən edilmiş müvafiq fənlərin tədrisində qrupun iki qrupa bölünməsinə məhdudiyət yaratmır.
6. Pilot peşə təhsil müəssisələrində Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2019-cu il 11 mart tarixli 86 nömrəli qərarı ilə təsdiq edilmiş "Peşə təhsili müəssisələrinin ayrı-ayrı peşə istiqamətləri üzrə tədris qruplarında orta sıxlığın müəyyən edilməsi haqqında" qərarın 3-cü bəndinə uyğun olaraq tədris qruplarında təhsilalanların sayı 16 nəfərdən çox olduqda, laboratoriya və istehsalat təlimi dərslərində qruplar 2 yarımqrupa bölünə bilər. Pilot peşə təhsil müəssisələrinin siyahısı Peşə Təhsili üzrə Dövlət Agentliyi tərəfindən müəyyən edilir.
7. Pilot peşə təhsili müəssisələrində və pilot layihələrdə "Peşə təhsili haqqında" qanunun 11.2. maddəsinə müvafiq olaraq işəgötürənlərin istehsalat təcrübəsinə rəhbər təyin etdiyi mütəxəssislərə təhsil müəssisəsi tərəfindən təcrübə saatları üçün nəzərdə tutulmuş haqq ödənilə bilər. Pilot peşə təhsil müəssisələri və pilot layihələrin siyahısı Peşə Təhsili üzrə Dövlət Agentliyi tərəfindən müəyyən edilir.
8. Nəqliyyat vasitələri sürücülərinin hazırlanması həyata keçirən ixtisaslar üzrə tədris Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 1999-cu il 15 mart tarixli 41 nömrəli qərarı ilə təsdiq edilmiş "Nəqliyyat vasitələri sürücülərinin hazırlanması və onların ixtisasının artırılması kursları haqqında Əsasnamə" (mövcud dəyişikliklərlə) əsasında, həmçinin Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin Baş Dövlət Yol Polisi İdarəsi və Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi ilə razılaşdırılmış, Elm və Təhsil Nazirliyi tərəfindən təsdiq edilmiş müxtəlif kateqoriyalı avtomobil nəqliyyatı vasitələri sürücülərinin hazırlanması üçün mövcud tədris plan və proqramlarına uyğun aparılır.

9. Traktorlar və digər mexaniki nəqliyyat vasitələrini idarə etmək üçün sürücü hazırlayan ixtisaslar üzrə Azərbaycan Respublikası Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinin Kollegiyasının 30 may 2012-ci il tarixli 05/2012-1 nömrəli Qərarı ilə təsdiq edilmiş "Traktorlar və digər mexaniki nəqliyyat vasitələrini idarə etmək üçün imtahanların qəbulu və sürücülük vəsiqəsinin verilməsi haqqında təlimat" (mövcud dəyişikliklərlə) və Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 1999-cu il 15 mart tarixli 41 nömrəli qərarı ilə təsdiq edilmiş "Nəqliyyat vasitələri sürücülərinin hazırlanması və onların ixtisasının artırılması kursları haqqında Əsasnamə" (mövcud dəyişikliklərlə) əsasında, həmçinin traktor və digər mexaniki nəqliyyat vasitələrini idarə etmək üçün sürücülərin hazırlanması və onların ixtisasının artırılması proqramı üzrə təlim kursunun tələblərinə uyğun aparılır.
10. Dual və axşam qrupları üçün hazırlanmış tədris planları tətbiq edilən peşə təhsil müəssisələri və qrupların (ixtisasların) siyahısı Peşə Təhsili üzrə Dövlət Agentliyi tərəfindən müəyyən edilir.
11. Kənd təsərrüfatı istiqaməti üzrə olan ixtisasların bəzilərinə seçmə modulu kimi təqdim olunan modullar seçilərkən regionun iqtisadi xüsusiyyəti nəzərə alınır.
12. STEM Mərkəzi yaradılmış peşə təhsil müəssisələrində tədris olunan bütün ixtisaslar üzrə həftədə 2 (iki) saat olmaqla "Stem" fənni əlavə olaraq tədris olunur.

